

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 189/2011-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. Š., L., t. č. vo výkone trestu H., zastúpeného advokátkou JUDr. Z. T., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 37/2010 a vo veci namietaného porušenia základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného v čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. januára 2011 faxom a 31. januára 2011 poštou doručená sťažnosť M. Š., L., t. č. vo výkone trestu H. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie

veci nezávislým a nestranným súdom zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 37/2010 a vo veci namietaného porušenia základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09.

Zo sťažnosti vyplýva že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 T 113/09 bol sťažovateľ rozsudkom z 25. marca 2010 v prvom výroku uznaný vinným z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy v štádiu prípravy a súčasne bol druhým výrokom rozsudku uznaný vinným aj zo zločinu lúpeže v štádiu prípravy vo forme spolupáchateľstva s odsúdeným L. B., pričom za tieto skutky bol sťažovateľ odsúdený na 25 rokov trestu odňatia slobody. V dôsledku odvolania podaného sťažovateľom krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 To 37/2010 zo 14. októbra 2010 zrušil rozhodnutie okresného súdu v časti týkajúcej sa sťažovateľa, a to tak, že sťažovateľa oslobodil spod obžaloby pre skutok „... *právne posúdený v obžalobe ako obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy v štádiu pokusu...*“ a súčasne ho uznal vinným iba pre zločin lúpeže v štádiu prípravy, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní sedem rokov. Rozsudok krajského súdu bol právnej zástupkyňi sťažovateľa doručený 29. novembra 2010.

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu vyjadruje svoje presvedčenie, že jeho trestná vec tak v konaní pred okresným súdom, ako aj v konaní pred krajským súdom „*nebola prejednávaná nezávislým a nestranným súdom*“, a to z týchto dôvodov:

Podľa sťažovateľa mal obžalobu v uvedenom trestnom konaní zastupovať prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“), a nie „*prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry*“, pretože obžaloba v jeho trestnej veci bola okresnému súdu podaná prokurátorom krajskej prokuratúry 10. júla 2009, t. j. ešte v čase pred účinnosťou zákona č. 291/2009 Z. z. o Špecializovanom trestnom súde a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o špecializovanom trestnom súde“), ktorý nadobudol účinnosť 17. júla 2009, pričom podľa sťažovateľa tento nedostatok nebol napravený okresným súdom

ani krajským súdom, v dôsledku čoho malo byť porušené jeho základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa sťažovateľa jeho základné právo na spravodlivý proces bolo porušené aj tým, že obidva sudy, t. j. tak okresný súd, ako aj krajský súd rozhodli na základe nezákonného dôkazu, za ktorý sťažovateľ považuje výpoveď svedka Mgr. M., pričom sťažovateľ toto svoje presvedčenie odôvodňuje tým, že zápisnica z výsluchu tohto svedka nebola v prípravnom konaní svedkom podpísaná, pričom v štádiu konania pred súdom *„tento podpis na zápisnici bol doplnený“*, pričom sťažovateľ ďalej uviedol: *„ani v jednom zdôvodnení rozsudku, mi nebola vysvetlená táto (záhada), pričom tvrdím, že zrejme touto okolnosťou, teda nezákonným nahliadnutím do spisu sa stala zmena vo výpovedi tohto svedka, ktorý absolútne po údajnom spáchaní skutku pri výpovedi svedka, neuviedol závažné okolnosti o vražde, pričom o 16 mesiacov pred Okresným súdom v Nitre, si zrejme náhodou na takúto závažnú okolnosť spomenul. ...*

Nakoľko sudy vôbec nevysvetlili, ako došlo k podpisu na zápisnici Mgr. M., je potrebné brať výpoveď tohto svedka, ako nezákonnú a nie je možné ju brať do úvahy v zmysle trestného poriadku. Je dôležité o postavení tohto svedka uviesť aj tú skutočnosť, že Mgr. M., bol osobne a aktívne orgánom činným v trestnom konaní, iniciatívne a vlastnou aktivitou s neb. príslušníkom polície R. V., vytvárali podmienky a navodenie situácie so snahou, aby bol zločin spáchaný, resp. aspoň dovedený do štádia trestnosti a z toho dôvodu ide o exces z hraníc a pravidiel, v ktorých sa trestné konanie realizuje. V dôsledku toho, sú dôkazy takýmto spôsobom získané od počiatku nezákonné a v trestnom konaní nepoužiteľné.“

Okrem toho sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy bolo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 porušené aj tým, že pri výpovedi svedkyne Albertovej, ako aj pri výpovediach iných svedkov okresný súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 264 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, podľa ktorého ak sa svedok odchyli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na

vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach tak, aby súd mohol posúdiť hodnovernosť a pravdivosť jeho tvrdení pri výsluchu na hlavnom pojednávaní.

Napokon sťažovateľ sťažnosťou podanou ústavnému súdu namieta aj to, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 bolo porušené aj jeho základné právo na rovnosť účastníkov v konaní zaručené v čl. 47 ods. 3 ústavy, k porušeniu ktorého malo dôjsť tým, že okresný súd na pojednávaniach konaných 12. januára 2010 a 11. februára 2010 nerešpektoval, resp. nevyhovel jeho návrhom na vypočutie svedkov, zatiaľ čo v tomto smere okresný súd podľa sťažovateľa plne vyhovel návrhom obžaloby.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„Okresný súd Nitra v konaní 6 T 113/2009, Krajský súd Nitra v konaní 4 To 37/2010, porušili ústavné právo M. Š... na prejednanie svojej trestnej veci na nezávislom a nestrannom súde zaručenom v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Okresný súd Nitra v konaní 6 T 113/2009 porušil ústavné právo M. Š... na právo rovnosti účastníkov v prejednávaní jeho trestnej veci, zaručenom čl. 47 ods. 3 Ústavy SR.

Okresný súd v Nitre a Krajský súd v Nitre sú povinní uhradiť M. Š. trovy právneho zastúpenia vo výške 261,82 € do 2 mesiacov od doručenia tohto nálezu k rukám právnej zástupkyne JUDr. Z. T.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 (bod 1) a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 37/2010 (bod 2), a to tým, že v konaní pred oboma súdmi zastupoval obžalobu prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry, pričom podľa sťažovateľa ju mal zastupovať prokurátor krajskej prokuratúry, ktorý aj podal obžalobu, a tiež tým, že obidva súdy rozhodli podľa sťažovateľa aj na základe nezákonných dôkazov. Sťažovateľ namieta porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 aj z dôvodu, že okresný súd podľa sťažovateľa pri vykonávaní dôkazov nepostupoval v súlade s Trestným poriadkom (bod 1). Napokon sťažovateľ namieta, že postupom okresného súdu v označenom konaní bolo porušené aj jeho základné právo na rovnosť účastníkov v konaní zaručené v čl. 47 ods. 3 ústavy, k porušeniu ktorého malo dôjsť v dôsledku tohto, že okresný súd nevykonal všetky sťažovateľom navrhované dôkazy, pričom naopak v tomto smere rešpektoval všetky návrhy obžaloby (bod 1).

1. K namietanému postupu okresného súdu

V súvislosti s postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 sťažovateľ namieta, že jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy bolo porušené tým, že okresný súd pochybil, keď pripustil, aby obžalobu v označenom trestnom konaní zastupoval prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry, a nie prokurátor krajskej prokuratúry, ktorý podal obžalobu, a tiež tým, že okresný súd rozhodol na základe nezákonných dôkazov, ako aj tým, že pri vykonávaní dôkazov nepostupoval v súlade s Trestným poriadkom. V súvislosti s postupom okresného súdu sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní zaručeného v čl. 47 ods. 3 ústavy, k porušeniu ktorého malo dôjsť tým, že okresný súd nerešpektoval všetky návrhy sťažovateľa na vykonanie dôkazov.

Vzhľadom na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých v súvislosti s napádaným postupom okresného súdu sťažovateľ namieta v konaní pred ústavným súdom, neposkytuje iný všeobecný súd na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práv.

Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ mal možnosť domáhať sa preskúmania postupu, ako aj rozhodnutia okresného súdu vydaného v konaní vedenom pod sp. zn. 6 T 113/09 využitím riadneho opravného prostriedku, a to odvolania, ktoré sťažovateľ napokon (ako to vyplýva aj zo sťažnosti) aj účinne využil. Na základe sťažovateľom

podaného odvolania by sa krajský súd v rozsahu svojho preskúmvacieho revízneho oprávnenia musel vo vzťahu k rozsudku okresného súdu, ako aj k postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, v podstate vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ na adresu tohto rozhodnutia a postupu okresného súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (vo vzťahu k okresnému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému postupu krajského súdu

V súvislosti s postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 37/2010 sťažovateľ namieta porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, a to jednak z dôvodu, že krajský súd nenapravili procesné pochybenie okresného súdu spočívajúce v tom, že v trestnej veci sťažovateľa obžalobu nezastupoval prokurátor krajskej prokuratúry, ktorý podal obžalobu, ale ju podľa sťažovateľa nesprávne zastupoval prokurátor úradu špeciálnej prokuratúry (bod 2.1), a jednak aj tým, že krajský súd rovnako, ako aj okresný súd rozhodol na základe nezákonných dôkazov (bod 2.2).

2.1 V súvislosti s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa zastupovania obžaloby v jeho trestnej veci prokurátorom úradu špeciálnej prokuratúry ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 14 písm. a) Trestného poriadku, ktoré bolo do Trestného poriadku včlenené s účinnosťou od 17. júla 2009 zákonom o špecializovanom trestnom súde (ďalej len „Trestný poriadok v rozhodnom znení“), podľa ktorého pôsobnosť špecializovaného trestného súdu sa vzťahuje na trestný čin úkladnej vraždy, pričom pre tento skutok bol sťažovateľ v označenom konaní tiež trestne stíhaný.

Zákonom o špecializovanom trestnom súde bolo do Trestného poriadku s účinnosťou od 17. júla 2009 včlenené aj prechodné ustanovenie § 567f) ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého na konanie vo veciach, ktoré patria do pôsobnosti špecializovaného trestného súdu, v ktorých bola podaná obžaloba, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo návrh na uloženie ochranného opatrenia pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona na iný ako špeciálny súd, je príslušný súd určený podľa § 15, § 16 ods. 1 až 4 a § 17 Trestného poriadku.

Zákonom o špecializovanom trestnom súde bol s účinnosťou od 17. júla 2009 novelizovaný aj zákon č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, a to konkrétne aj zavedením nového prechodného ustanovenia v § 56a, podľa ktorého na konanie vo veciach podľa § 567f) ods. 1 a 2 Trestného poriadku je príslušný špeciálny prokurátor a prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa ním tvrdenej nepríslušnosti prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry v jeho veci konštatuje, že krajský súd sa v rámci odvolacieho konania s touto námietkou sťažovateľa síce vo svojom rozhodnutí sp. zn. 4 To 37/2010 zo 14. októbra 2010 špeciálne nevysporiadal, resp. sa ňou špeciálne nezaoberal, avšak vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ bol v tomto konaní kvalifikovane právne zastúpený, ako aj vzhľadom na založenie právomoci prokurátora úradu špeciálnej prokuratúry v danej veci ex lege (pozri citované ustanovenia), ústavný súd nepovažuje tento postup krajského súdu za nezákonný, resp. odporujúci základným ústavným princípom spravodlivého procesu, ktorý by bol spôsobilý v konečnom dôsledku porušiť základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú,

aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Uvedené bolo podkladom pre rozhodnutie ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2.2 Porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie postupom krajského súdu sťažovateľ namietal aj z dôvodu, že krajský súd obdobne ako aj pred ním okresný súd rozhodol na základe nezákonne vykonaných dôkazov.

Podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj v súvislosti s touto námietkou sťažovateľa konštatuje, že ak sa sťažovateľ domnieva, že krajský súd rozhodol na základe dôkazov vykonaných nezákonným spôsobom, mal možnosť domáhať sa preskúmania postupu, ako aj rozhodnutia krajského súdu vydaného v konaní vedenom pod sp. zn. 4 To 37/2010 využitím mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania, na základe ktorého by sa dovolací súd musel v zásade vysporiadať s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovateľ na adresu tohto rozhodnutia a postupu krajského súdu uvádza aj v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci o nej konať (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o priznaní úhrady trov konania sú viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. mája 2011